

[Jørgen Estrup]

europa en opgave at løfte. Heldigvis er man godt i gang med den. Men denne sociale markedsøkonomi bliver desto vigtigere, når samarbejds- og konkurrencerelationer til Østlandene med deres særlige sociale traditioner skal fastlægges.

Endelig og ikke mindst i Vesteuropa har vi et påtrængende behov for at sikre demokratisk grundlag for de økonomiske beslutninger, som træffes i internationale organer, og her tænker jeg naturligvis først og fremmest på EF-regi. Centralisme er ikke in, hvad enten vi befinder os i Øst eller Vest, og da særlig ikke, hvis det demokratiske fundament ikke er specificeret.

Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, CSCE, har på det seneste vist sig som et konstruktivt forum for de europæiske økonomiske overvejelser. Men allerede for et år siden var det den sikkerhedspolitiske side af konferencen, som indvarslede det egentlige tøbrud mellem Øst og Vest. Formentlig står vi nu lige foran de første store aftaler om konventionel nedrustning i Europa afsluttet i CSCE-regi.

Men det egentlige resultat af processen er jo først og fremmest, at Øst-Vest-konfrontationen og -truslen er forsvundet. Det er vel tvivlsomt, om Warszawapagten i praksis overhovedet eksisterer som en operativ militær alliance.

Kravet er en helt ny sikkerhedspolitisk struktur for Europa, for på andre områder kan der givetvis komme nye trusler – en struktur, som indpasser et nyt forenet Tyskland i et forpligtende sikkerhedspolitisk samarbejde, men samtidig en struktur, som sikrer de nuværende grænser, tager de nødvendige hensyn til alle landes – også stormagternes – sikkerhedspolitiske interesser. Der er ikke udsigt til, og det ville heller ikke være ønskeligt set med danske øjne, at stormagterne vil fralægge sig ansvaret for Europas sikkerhed.

Set med radikale øjne er der ingen tvivl om, at CSCE er det realistiske bud på en kommende sikkerhedspolitisk struktur for Europa. I modsætning til andre sikkerhedspolitiske organer har CSCE den fordel, at det rummer hele Europa og ikke kun den ene side af den tidligere Øst-Vest-konflikt.

Vejene til den nye struktur kan være flere, og det vil i hvert fald være nødvendigt med en institutionel overbygning på CSCE. Det afgørende er, at vi forhindrer gentagelser af dette århundredes europæiske katastrofer.

Erhard Jakobsen (CD):

Det er jo helt naturligt, at næsten alle deltagere i denne debat som udgangspunkt og som baggrund har taget de enorme ændringer, der er sket i Europa i de seneste måneder. For os, der har oplevet situationen før, under og efter anden verdenskrig, er det jo en fuldstændig ufattelig ændring, der er sket. Jeg føler det selv, som om anden verdenskrig faktisk først er sluttet nu, 1. januar 1990. Indtil da har vi, som har oplevet tiden, hvor Hitler kom frem, følt det hele som en gentagelse.

På samme måde som Hitler var en trussel, var Sovjetunionen indtil udgangen af 1989 en trussel, som dikterede en stor del af vore handlinger. Og derfor har selvfølgelig de talere ret, der i dag siger, at nu kan vi se det hele på en helt anden baggrund.

Men lad os nu ikke gå for vidt i den retning. Lad os nu ikke glemme, hvad det er, der har frembragt den ændrede baggrund. Enhver god marxist må jo erkende, at det ikke kan være, fordi nogle russiske kommunister er blevet klogere, for det har jo ikke spor med det at gøre – mennesker spiller jo ingen rolle, det er de samfundsmæssige forhold og den samfundsmæssige udvikling i Sovjetunionen. Det har skabelsen af NATO for de mange, mange år siden. Det er det, der har ændret betingelserne.

Hvad ville der være sket i Europa, om NATO ikke var skabt? Det tør man slet ikke tænke på. Og hvad ville der være sket i Europa, om EF ikke var skabt og havde gjort Vesteuropa så rigt, som det er? Ja, så havde situationen været håbløs for fattiggårdene i Østlandene. Så havde der været hungersnød, sult og elendighed i alle de lande, og det vil sige, at man ikke havde kunnet lave nogen forandring.

Hvad ville der være sket, hvis vi ikke havde fået opstillet de raketter rundt omkring i de vestlige lande? Ikke Danmark – vi diskuterede det voldsomt, men havde ikke noget med det at gøre, for vi skulle ikke selv opstille nogen.

Men hvad ville der være sket, hvis Vesteuropa ikke havde svaret, som man gjorde, på den sovjetrussiske trussel? Hvad ville der være sket, hvis Reagan ikke havde stået fast og til sidst oven i købet næsten truet med en stjernekrig? Hvis ikke alt det var sket, havde der ikke været plads til en Gorbatsjov og hans synspunkter. Så havde det simpelt hen været umuligt at komme igennem med det, som nu var en nødvendighed